

Projecte d'innovació social en suport alimentari, analitzat per un equip d'investigació interdisciplinària europeu, liderat per la UAB

Arrenca La Botiga del Prat, el primer programa de garantia alimentària on les persones que reben ajuda són ahora cogestores del projecte

A partir d'un servei de garantia alimentària, a La Botiga es treballa l'apoderament de les persones beneficiàries, que s'impliquen en la pròpia gestió de l'espai, a partir d'un model de governança cooperativa.

La Botiga es presenta en el marc de la Setmana Ciutadana de l'Alimentació Sostenible, perquè fomentar-la és també un altre dels seus principals objectius. A més de les vies de subministrament d'aliments tradicionals, es proveeix de fruites i verdures i d'altres productes de proximitat del Parc Agrari del Baix Llobregat i del comerç local. També promou el reaprofitament alimentari i treballa per minimitzar els residus, partint de criteris de sostenibilitat.

Al Prat, s'ha presentat aquest dijous, 14 d'octubre, La Botiga, un projecte d'innovació social que, a partir d'un servei de garantia alimentària, treballa l'apoderament de les persones que en fan ús, implicant-les en la pròpia gestió de l'espai, en base als principis del cooperativisme i l'economia social i solidària.

La Botiga s'ha presentat en el marc de la Setmana Ciutadana de l'Alimentació Sostenible, perquè fomentar una nutrició saludable, de qualitat i basada en productes de proximitat i km 0 és també un altre dels seus principals objectius. El projecte va més enllà dels programes d'ajuda alimentària tradicionals i, entre les seves fonts de subministrament, també estan els productes de proximitat i km 0 del Parc Agrari del Baix Llobregat i de l'economia i el comerç local.

Aquest model híbrid, que conjuga la garantia alimentària amb d'altres necessitats socials, laborals i relacionals de les persones, treballant-los a partir dels principis de la governança cooperativa, és una experiència capdavantera a Catalunya i al conjunt de l'Estat. Com a tal, està sent analitzada per un equip interdisciplinari liderat per la Universitat Autònoma de Barcelona i del qual estan participant estudiants de la Universitat Europea *ECIU University* (www.eciu.org), que també es plantegen el [repte](#) d'investigar com el projecte podria fer front a les possibles necessitats que li puguin sorgir en el futur (econòmiques, legals, socials...).

La Botiga és un programa municipal, per a la gestió del qual l'Ajuntament del Prat col·labora amb diverses entitats i organitzacions socials, a més d'involucrar-ne les pròpies persones beneficiàries. La gestió del programa municipal està delegada a l'Associació Benestar i Desenvolupament (ABD), organització no governamental i sense ànim de lucre que treballa des de fa més de 40 anys per reduir les desigualtats i la vulnerabilitat social i sanitària a través de més de 100 serveis i programes que donen suport a més de 120.000 persones cada any. A més, amb la col·laboració de la Fundació Espigoladors, especialitzada en el reaprofitament d'aliments, principalment fruites i verdures dels camps de conreu en bon estat però no comercialitzables, que també treballa la inclusió social de persones en risc d'exclusió. El programa està finançat per l'Ajuntament del Prat, que ha invertit 366.351 euros en les obres per adequar el nou espai de La Botiga i el mobiliari i material necessari i que destina 413.500 anuals més a la gestió del projecte, delegada en ABD. També es compta amb el suport econòmic de l'AMB.

Per presentar el projecte, ahir a la tarda es va fer un acte institucional seguit d'una sessió de portes obertes, després d'haver fet una visita prèviament al matí per mostrar el projecte als mitjans de comunicació.

Un model d'autogestió, del qual les persones ateses són corresponsables

La Botiga parteix d'un model de governança inspirat en els valors de l'economia social i solidària (l'autoajuda, l'autoresponsabilitat, la democràcia, la igualtat, l'equitat i la solidaritat, amb respecte a les persones, el medi ambient i el territori), que situa les persones beneficiàries com a corresponsables del servei. Així per exemple, poden implicar-se en el procés de tria dels productes alimentaris i bàsics que es poden adquirir en aquest espai.

Per involucrar-los en la gestió de La Botiga, s'incentiven els seus interessos i habilitats, a més d'enriquir-ne els coneixements i habilitats socials i relacionals, cosa que contribueix també al seu benestar emocional i a les seves oportunitats laborals. Entre les estratègies per incentivar la recerca de feina de les persones beneficiàries de La Botiga, està l'establiment de circuits d'inserció laboral cap al teixit productiu del sector alimentari (producció, distribució, elaboració, emmagatzematge i venda).

La Botiga supera el model assistencialista i adopta un model d'autoservei (o venda assistida). És a dir, les persones beneficiàries no recullen lots d'aliments, sinó que, a través d'un sistema de punts, trien elles mateixes els productes que necessiten. Els punts, que equivalen als diners per fer la compra i per als quals s'ha escollit el nom de "Ricardes" per la vinculació de La Botiga al territori del Prat, els són assignats a través del full de prescripció de serveis socials, en funció de la situació de cada persona o família.

A aquest servei, les persones usuàries hi accedeixen a través de cita prèvia i, abans d'entrar a l'espai on poden adquirir els aliments, primer passen per una sala polivalent, on s'estableixen dinàmiques grupals i comunitàries a partir de les converses entre les persones vinculades al projecte. A La Botiga, més enllà

del servei de garantia alimentària i dels projectes per treballar habilitats socials o competències laborals, es fan també d'altres activitats i tallers, per exemple per fomentar els hàbits o l'alimentació saludable o per fomentar el diàleg intercultural entre usuaris i usuàries de diferents procedències, entre d'altres.

Productes de proximitat del Parc Agrari i del comerç local

La sostenibilitat és un altre dels pilars del projecte. Per això, a més de nodrir-se de les tradicionals vies de subministrament d'aliments (productes procedents del Fons d'Ajuda Europea per a les persones més necessitades, minves de supermercats, etc), La Botiga es proveirà de fruites i verdures del Parc Agrari o de productes d'altres comerços locals. La Botiga vol dotar-se de producte fresc, agroecològic i de temporada i de productes a granel, a més de contribuir al reaprofitament alimentari, el reciclatge i la reducció de residus. A més, s'hi poden trobar productes bàsics no alimentaris (neteja personal, de la llar...), a través de proveïdors com la Fundació la Nau.

Un model en construcció, que parteix del treball previ

La posada en marxa de La Botiga durant el 2021 és fruit del treball iniciat amb el programa de suport alimentari previ, el Punt Solidari, que es va iniciar el 2012, amb el suport de Càritas i la Creu Roja. El Punt Solidari es va basar inicialment en el repartiment de lots de productes bàsics, però durant els darrers anys, especialment des de 2017, ja va començar a evolucionar cap a models menys assistencialistes, d'atenció integral centrada en la persona i de dimensió comunitària. Aquesta reflexió i treball previ és el que va desembocar posteriorment en la inclusió del projecte de La Botiga al Pla d'Actuació Municipal (PAM) 2020-2023 i en la seva posterior obertura el passat 30 d'agost.

Aquesta evolució del model del programa de garantia alimentària també ha coincidit amb l'augment de les persones que en són beneficiàries. El Punt Solidari va començar atenent 200 famílies al mes, una xifra que ha augmentat fins a les 500 l'any 2021, que agrupen prop de 2.000 persones. Aquestes mateixes persones són les que ara són usuàries i cògestores de La Botiga, un 55% de les quals són dones i el 45%, homes. En aquest sentit, cal destacar que també es té compte la perspectiva de gènere en treballar l'apoderament de les persones beneficiàries. Un altra dada rellevant és que més d'un terç de les persones beneficiàries són menors de 16 anys.

Així doncs, fruit de l'experiència prèvia del Punt Solidari, La Botiga acaba de començar a funcionar amb la voluntat d'anar construint progressivament un model regit pels principis de la governança cooperativa, i amb criteris socials, comunitaris i de criteris de sostenibilitat. La finalitat última és generar un espai inclusiu, obert a tota la ciutadania, on qualsevol persona pugui anar a adquirir els productes que necessita, ja sigui amb el suport dels serveis municipals d'acció social, per un sistema de punts, o directament amb les vies habituals de pagament en cas de no trobar-se en situació de vulnerabilitat econòmica.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Altres programes de suport alimentari al Prat

A més de La Botiga, l'Ajuntament del Prat segueix impulsant d'altres programes de suport alimentari, entre ells el repartiment de targetes moneder per a la compra de productes bàsics, que en aquests moments reben 200 famílies, més del triple que les 60 que n'eren beneficiàries abans de la pandèmia. Paral·lelament, s'ha incrementat la dotació econòmica mensual de la targeta, dels 80 als 200 euros mensuals. Altres programes de suport alimentari són el repartiment d'àpats a domicili, que s'han duplicat des de l'inici de la pandèmia, de 60 a 120 mensuals; els ajuts de menjador per a infants o el menjador social per a la gent gran, entre d'altres.